

Landgebonden

GROEN RONDOM OPENBARE GEBOUWEN

Deze maatregel is gericht op het aanplanten van groot en klein groen rondom verscheidene openbare ruimten waaronder ziekenhuizen, scholen, bibliotheken enzovoort. Bij het aanleggen van deze groenelementen wordt er zo veel mogelijk gebruik gemaakt van lege ruimten, zoals bijvoorbeeld gazons, stukken die bestraat zijn of braakliggende stukken. De aanwezigheid van deze groenelementen rondom openbare gebouwen draagt bij aan een fijne groene woon- en leefklimaat en biedt de mogelijkheid om lokale biodiversiteit te verhogen [1].

BELEIDSVELDEN

Duurzaamheid Klimaat Water Biodiversiteit Sociale zaken Wonen en bouwen Ruimtelijke ordening Volksgezondheid Industrieterreinen

ALGEMENE SOORTEN

Dieren: Kevers, ruige dwergvleermuis, huismus, gierzwaluw, slechtvalk

Planten: Honingboom, bijenboom, linde, esdoorn, hemelsleutel, leverkruid, Persicaria amplexicaulus.

LEEFGEBIED

Waterloop sloot, Watervlakte (meer, plas, vijver, ven), Houtwal, Groenvoorziening

N00.02, N12.01, N12.02, L01.01 t/m L01.08, L01.10, L01.14, L01.15, L01.16, A14.01, A14.02,

Struiken

3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187,

AANDACHTSPUNTEN

Het aanleggen van meer groenelementen rondom publieke ruimten kan dienen als een groene oplossing voor locaties waar hittestress of bestrating problematisch zijn. Daarnaast kan het een positieve boost geven aan het aanzicht van de woon- en leefomgeving. Tot slot dragen de onderstaande aandachtspunten elk bij aan de verhoging van de biodiversiteit. Met een waardering van 1 ster (laag) tot 5 sterren (hoog) kunt u zien welke aandachtspunten het meeste bijdragen [2].

Aandachtspunten voor het aanleggen van groen rondom openbare gebouwen	Bijdrage
De locatie ligt binnen 1km van een groenblauwe ruimte.	★☆☆☆☆
De locatie ligt binnen 30m van een groenblauwe ruimte.	★★★★☆
Plaats het groen in stroken zodat deze kunnen dienen als navigatie elementen.	★★★★☆
Er wordt gebruik gemaakt van meerdere vegetatielagen (Structuur aanbrengen).	★★★★☆
Er wordt gebruik gemaakt van bloeiende meerjarige planten voor aanzicht en voedselaanbod.	★★★★☆

KANSEN VOOR BIODIVERSITEIT

Bij het aanleggen van groenelementen kunnen er één of meerdere natuurtypen gerealiseerd worden. Elk element biedt veel kansen voor het verhogen van de biodiversiteit rondom publieke gebouwen. De volgende elementen zijn geschikt voor deze vergroening: L01.05 Knip- of scheerheg, L01.13 Bomenrij of solitaire boom en Struiken. Deze elementen dienen voornamelijk als voedselvoorziening, schuilplaatsen of navigatie-elementen. Bij het juist inrichten en beheren van deze elementen kunt u als eindstreven het veelvoudig voorkomen of zelfs vestigen van de bijbehorende gidssoorten verwachten, zie tabel 1.

Tabel 1: Natuurtypen met hun geassocieerde gidssoorten die gerealiseerd kunnen worden bij het aanleggen van groenelementen rondom openbare ruimten.

Natuurtypen	Gidssoorten	Schaal (ha)	Tijd van uitvoer	Tijdsperiode tot effect op biodiversiteit	Onderhoud	Kosten/ha/jaar
L01.05: Knip- of scheerheg [3]	gewone dwergvleermuis	≥ 0,2	Kort	Kort	Matig beheer	€310,63
L01.13: Bomenrij of solitaire boom [4]	gewone dwergvleermuis, das	≥ 0.1	Kort	Lang	Matig beheer	Tot €4205.71
Struiken [5]	gewone dwergvleermuis, kamsalamander, das	≥ 0,1	Zeer kort	Kort	Matig beheer	Tot €107,-

MEERWAARDE

Meerwaarde van het omliggende groen rondom publieke ruimten:

Financieel

- Verhoging van omliggend grond- en huizenprijzen;
- Aantrekkelijk en verwelkomend aanzicht, klantgericht aantrekkelijk.

Sociaal

- Ontmoetingsplaats in het groen
- Verbetering woon- en leefomgeving
 - Bijdragen aan mentale gezondheid

Fysiek

- Verhoging waterdoorlaatbaarheid
- Verbetering luchtkwaliteit
- Biedt verkoeling
- Biedt kansen voor biodiversiteit

VOORBEELD

Voor de maatregelen:

Op de bovenstaande foto is een voor het publiek toegankelijk plein, met een paar groenelementen. Dit plein biedt weinig schuilgelegenheden en plek voor dieren om voedsel te zoeken. Op foto 2 is een voorbeeld van openbaar groen langs een weg te zien waar met gelaagdheid en bloesem verbindingzones voor dieren gecreëerd worden, zodat ook dieren door de stad kunnen trekken.

Legenda

1. Gras
2. Bomenrij of solitaire boom
3. Struiken
4. Knip- of scheerheg

STAPPENPLAN

- 1: Bedenk welke groene elementen je wilt realiseren rondom de openbare gebouwen. Denk hierbij in eerste instantie aan relatief kleinere groenelementen die voornamelijk lokaal invloed uitoefenen op de biodiversiteit. Dit omdat de kosten hiervan lager zijn.
- 2: Ga verder na welke groenelementen een natuurlijke inpassing in het landschap kunnen krijgen. Te denken valt aan een houtwal met inheemse soorten of een stuk moeras die aansluit op een bestaand moeras. Dit is bijvoorbeeld een goede optie wanneer het gebouw of complex grenst aan een natuurgebied, stadspark of ander groen of blauw gebied.
- 3: Plant struiken en bomen in stroken aan, zoals heggen, struwelen (hoop struiken bij elkaar), houtwallen (struiken en bomen in een lijnstructuur) en lanen (bomenrij), die geschikt zijn voor de locatie en de gidssoorten in het gebied en de omgeving. Afhankelijk van de grondsoort en waterhuishouding zullen er andere plantensoorten geschikt zijn. Deze elementen zijn belangrijk voor het bieden van schuilplaatsen en migratieroutes voor onder andere de gewone dwergvleermuis en de das. Bijvoorbeeld bij de gewone dwergvleermuis voor navigatie tussen foerageergebieden en haar verblijfplaats.
- 4: Overweeg bij het aanplanten van een bomenrij de bomen of andere vorm van stroken aanplant richting een aangrenzend groen gebied te plaatsen, zodat soorten als de gewone dwergvleermuis deze bomen effectiever als navigatie element kunnen gebruiken. Verder let erop dat de bomen niet allemaal van dezelfde soort zijn, zodat ziektes en plagen voorkomen worden. Inheemse soorten of soorten met veel nectar en pollen zijn het waardevolste voor de biodiversiteit.
- 5: Na het inrichten en aanplanten is het van belang dat elk habitat correct wordt beheerd. In de onderstaande tabel staan de belangrijkste beheermaatregelen.

Habitat	Beheermaatregelen
L01.05: Knip- en scheerheg	Afhankelijk van of het de wens is een visueel strakke heg te onderhouden moet er vaker gesnoeid worden dan wanneer de heg wilder mag zijn. Hoe strakker de haag, hoe minder waardevol hij is voor biodiversiteit.
	Laat bij het snoeien eventueel lage ruigtes (plantenbegroeiing) rondom de heg staan. Hierdoor biedt de heg een betere schuilplaats voor fauna. De ruigtes zijn ook een goede plek voor fauna om voedsel te zoeken.
	Houd het een lijnvormig element, anders vervalt de functie als navigatie element voor onder andere de gewone dwergvleermuis. Kamsalamanders en dassen hebben dit niet nodig, maar hebben wel vaste looproutes.
L01.13: Bomenrij of solitaire boom	Weinig beheer uitvoeren in de eerste vijf jaar na aanplanten om een dichte begroeiing te creëren.
	Laat de bomen de hoogte in groeien. Snoei deze in het najaar bij tot de gewenste hoogte en breedte om overlast te voorkomen. In parken is het waardevol om bomen ook lagere takken te laten houden. Dit zorgt voor meer leefruimte en voorkoming van hittestress.
	Houd het een lijnvormig element, anders vervalt de functie als navigatie element voor onder andere de gewone dwergvleermuis.
3191: Struiken	Laat bij het maaien eventueel lage ruigtes (plantenbegroeiing) rondom de struik staan. Door de ruigtes zijn de struiken een betere schuilplaats voor fauna en in de ruigtes kan ook eten gezocht worden.
	Beperk de hoogtegroei van de struiken zodat zij aan de onderkant compact groeien en extra beschutting geven. Er kan gedacht worden om gefaseerd in drie tot vijf jaar steeds een gedeelte tot de grond af te zetten. Dit zorgt ook voor een mooie leeftijdsopbouw, die voor sommige soorten van belang is.

BRONNEN

[1]: Wageningen Universiteit (z.d.). GROEN: MEER DAN MOOI EN GEZOND. Geraadpleegd van <https://edepot.wur.nl/412084>

[2]: Van Beek, J.G, R.F. van Rosmalen, B.F. van Tooren, en P.C. van der Molen (allen red.) Werkwijze Natuurmonitoring en –Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS (+ 2 BIJLAGEdocumenten) BIJ12, Utrecht 2014

[3]: Bij12. (2019a, 24 oktober). L01.05 Knip- of scheerheg. Geraadpleegd op 25 mei 2020, van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/landschapselementtypen/l01-groenblauwe-landschapselementen/l01-05-knip-scheerheg/>

[4]: Bij12. (2019b, 24 oktober). L01.13 Bomenrij en solitaire boom (vervallen per 1-1-2017). Geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/landschapselementtypen/l01-groenblauwe-landschapselementen/l01-13-bomenrij-en-solitaire-boom/>

[5]: <https://edepot.wur.nl/5102>

[6]: Atelier Groenblauw. (z.d.). Parks and public greenery | Urban green-blue grids. Geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://www.urbangreenbluegrids.com/measures/parks-and-public-greenery/>